

Rijksnatuurvisie Natuurlijk verder

Op 11 april presenteerde staatssecretaris Sharon Dijksma haar Rijksnatuurvisie Natuurlijk Verder. Hierbij enkele hoofdlijnen van haar visie, plus een aantal reacties daarop. Het juni-nummer van het Vakblad Natuur Bos Landschap zal in zijn geheel gewijd zijn aan het natuurbeleid en het Natuurnetwerk Nederland.

Rijksnatuurvisie Natuurlijk verder

“De afgelopen decennia is de regie over het beschermen van natuur steeds meer in handen van de rijksoverheid gekomen. Daarbij lag een sterk accent op natuur als waarde in zichzelf. Dat heeft successen opgeleverd, maar ook een afkalvende betrokkenheid van de samenleving. Tegelijk viel een toenemend aantal initiatieven van burgers en bedrijven te zien om de natuur te behouden of te laten groeien. Initiatieven die laten zien dat natuur en economie heel goed samen kunnen gaan en profijt van elkaar kunnen hebben. De basis daarvoor ligt in welbegrepen eigenbelang bij een sterke natuur. Burgers, niet in de laatste plaats jongeren, hebben behoefte aan groen in de directe omgeving om te ontspannen, te sporten, vrijheid te ervaren en op verhaal te komen. Ondernemingen zien natuur en biodiversiteit steeds meer als onderdeel van hun productievoorwaarden en duurzaamheid als kans om te concurreren op de wereldmarkt. Het kabinet vindt het van groot belang om aan te sluiten bij deze groeiende betrokkenheid van burgers en de verdere ontwikkeling van groen ondernemerschap, en stelt in zijn natuurbeleid dan ook de makende en verantwoordelijke mens, en daarmee de energieke samenleving, centraal.

De richting die het kabinet met kracht wil vervolgen is naar een robuuste en veelzijdige natuur, die de invloed van de samenleving niet alleen kan verdragen maar daar juist ook bij kan gedijen. Voor de voorwaardenscheppende rol van de overheid, die in deze visie wordt aangeduid als ‘het fundament’, betekent dat meer aandacht voor natuurlijke systemen en voor de landschappelijke schaal, zodat er minder focus nodig is om specifieke soorten en habitats te behouden op de plaats waar ze eerder zijn aangetroffen. Door het natuurbeleid op deze manier te bevrijden van de neiging tot detaillering ontstaan betere kansen voor een sterke natuur en voor een meer ontspannen samengaan met maatschappelijke en economische ontwikkelingen. Het gaat er niet om de laatste vleermuis te redden, maar om te investeren in gezonde natuur, voor mensen, planten en dieren.

Groen ondernemerschap speelt een centrale rol in de visie van het kabinet op de toekomstige natuur in ons land. Natuur moet door middel van onder meer duurzame handelsketens en duurzame consumptie en innovatie een vooraanstaand onderdeel worden van groene groei. Dat kan als maatschappelijke partijen investeren in natuur, en het kan door van natuur een integraal onderdeel van een bedrijfsstrategie of productieketen te maken. De rijksoverheid en de provincies zullen hierbij faciliterend optreden.”

Reacties uit het veld:

Natuurmonumenten:

In lijn met de visie van staatssecretaris Dijksma wil ook Natuurmonumenten haar achterban een grotere rol geven bij het beschermen van natuur in Nederland. Omwonenden en andere betrokkenen zullen vaker lokaal natuurbeheer uitvoeren. Natuurmonumenten-directeur Marc van den Tweel: “Mensen die in de buurt van een natuurgebied wonen zijn er vaak op een bijzondere manier mee verbonden en weten als geen ander wat nodig is om te beschermen en te beleven. Mede-eigenaarschap gaat dus over het geven van een mening, maar ook over het nadenken over de inrichting van een gebied, het besluiten over een landschapsproject, het kopen van een aandeel van een natuurterrein of het uitvoeren van fysieke onderhoudswerkzaamheden.”

Pieter van Vollenhoven, Andre van der Zande en Joop Schaminée schreven de discussienota ‘Monumenten, inspiratiebron voor natuur’

“Daar waar de staatssecretaris schrijft dat we al een robuust natuurnetwerk hebben, maar dat we nog wat meer moeten doen om de achteruitgang helemaal te stoppen, zijn wij van mening dat er nog heel veel werk zit in natuurrestauratie. Alleen al om aan onze internationale verplichtingen te voldoen is dat nodig”. Het optimisme uit de Natuurvisie van de rijksoverheid delen van Vollenhoven, Van der Zande en Schaminée dus niet zo maar. Ze stellen in hun advies vooral een nieuwe wijze van financiering voor die volgens de drie voor een fundamentele verbetering kunnen zorgen. Ze hebben twee pijlen op hun boog: zij willen de beleidsmatige versnippering aanpakken en een nieuwe wijze van financiering invoeren. “Het Nederlandse landschap bestaat uit een wirwar van kleine, middelgrote en grote natuurgebieden onder heel verschillende namen,” zegt Joop Schaminée. “Met allemaal verschillende eigenaren, statussen, subsidies en beheerdoelstellingen. En dat alles tegen de achtergrond van internationale verplichtingen. Conform het monumentenbeleid willen we naar een heldere driedeling van natuurgebieden in Rijksnatuurmonumenten, Provinciale natuurmonumenten en Gemeentelijke natuurmonumenten, waarmee meteen de verantwoordelijkheden helder zijn.”

Johan van de Gronden, directeur Wereld Natuur Fonds bij Vroege Vogels

“Als directeur van WNF zeg ik zelden iets wat naar politiek riekt, maar hier kan ik het niet laten. Sharon Dijksma haalt hier de VVD rechts in. Waar is het gedachtengoed van die partij gebleven? Ik snap er niks van. De sociaaldemocratie is altijd heel belangrijk geweest voor de natuurbeweging, hoe kan het dat je dat eens en voor altijd weg geeft.... Sharon Dijksma doet met deze Natuurvisie of we allemaal in grote harmonie leven met de natuur, alsof onze economie rekening houdt met ecologische processen. Alsof we gebruik en bescherming heel goed op elkaar hebben afgestemd en dat de oppositie tussen die twee tot het verleden behoort...”

“Maar kijk nou eens naar dat vliegveld in Twente waar 80.000 bomen voor om moeten. Mevrouw Dijksma is gewoon staatssecretaris van Economische Zaken. Zij staat voor de economie. Ze zegt nu dat een moestuim ook natuur is! We zijn de afgelopen jaren een miljoen broedparen kwijtgeraakt van de veldleeuwerik. Weet je hoe het met de weidevogels is? Grutto 70% achteruit, de patrijs 95% achteruit. Stikstofdepositie kost ons 5 miljard per jaar in Nederland. En dan hoor ik nu dat natuur en economie beter in elkaar passen. Wij zijn kampioen biodiversiteitsverlies in Europa...”